

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Nr. 4160/1930.

Scrisoare Pastorală *)

către

Prea Cucernicii Protopopi și Preoți

și către

Iubiții mei credincioși din eparhia Aradului.

Înainte de Dumnezeu o mie de ani sunt ca ziua de ieri care a trecut. Tot așa și în viața Bisericii o mie de ani sunt ca o zi, care a trecut ca umbra. Cu atât mai scurte ni se par deci nouă cei cinci ani de zile petrecuți în muncă istovitoare pentru mântuirea sufletelor încredințate nouă.

Cinci ani s'au împlinit în 12 Iulie a. c. de când Dumnezeu Ni-a învrednicit pe Noi Episcopul Aradului să muncim împreună cu voi pentru mărirea lui Dumnezeu și fericirea noastră a tuturor. Cât de mari sunt, iubiții mei, zilele pe cari le trăim și parecă fiecare clipă vine să ne arate că îndatoriri mari apasă asupra noastră a tuturor Românilor.

N'avem decât să ne amintim și de data aceasta de marea luptă ce o duc vecinii noștri din Rusia împotriva Bisericii lui Hristos. Văzând apoi și diferitele încercări ale unor confesiuni sireine de sufletul românesc de a se lăși în paguba noastră a tuturor, avem datoria să apărăm Biserica ortodoxă română cu toată tăria. Nespun de mult mă bucur, că în timpul celor cinci ani expirați, Prea Cucernici Consilieri, Protopopi și preoți ai eparhiei au înțeles că legea ortodoxă română a mântuit în trecut și va mântui în viitor națiunea română.

Tot atât de adevărat este că și prea iubiții credincioși înțeleg chemarea sfântă a Bisericii

ortodoxe române. Credincioșii au înțeles cuvintele Mântuitorului către Sf. Apostoli: „Cine vă primește pe voi pe mine mă primește“ (Mat. 11 v. 40). Credincioșii înțeleg ceea ce a zis Mântuitorul către Apostoli: „Orice veți lega pe pământ, va fi legat și în cer“ (Mat. 18 v. 18).

Ei bine, preoții noștri și-au făcut și își fac datoria, astfel că credincioșii au datoria și în viitor să le dea tot sprijinul. Accentuez aici în mod deosebit datoria tuturor credincioșilor de a nu rămânea datorii cu nimic preoților lor. Preotul are să și dea copiii la școală, să le asigure o creștere aleasă! Preotul are să lupte cu mulți vrăjmași ai Bisericii, să jertfească pentru cei nenorociți. Pe unde am umblat în vara aceasta, prin Franța, Germania și Cehoslovacia, am văzut că în aceste țări poporul jertfește pentru Biserică și preoții săi. Cade-se deci să jertfească și credincioșii noștri pentru Biserica noastră și preoții ei.

Și mai presus de orice, să apărați cu toții sfânta Biserică Ortodoxă. *Cu mândrie o spunem aici că și Majestatea Sa Regele nostru Carol II, este ortodox, deci avem cu o pricină mai mult să apărăm Biserica aceasta!* Când Biserica este atacată, fiecare creștin ortodox trebuie să o apere. Căci cu toții suntem Biserica lui Hristos. Noi oamenii numai prin alți oameni suntem întregi și ceea ce nu putem face prin izolare, facem prin înfrățirea cu alții. Când creștinii cei dintâi erau prigoniți, nu fugeau ci se adunau în catacombe, și se rugau împreună. Deși erau amenințați să moară, ei voiau mai vârtos să moară fiindcă s'au rugat împreună, decât să trăiască, rugându-se fiecare singur pe ascuns.

Iată, iubiții mei, aceste puține cuvinte am avut a vi-le scrie acum, când am împlinit cinci ani de păstorire ca Episcop al Aradului. Vă doresc pe voi pe toți și Vă asigur de dragos-

*) P. C. Preoți vor citi această pastorală în sf. Biserică într-o Duminică din luna Iulie c.

tea Mea, împărtășindu-vă tuturor arhieresti binecuvântări și rugând pe Dumnezeu să Vă dea sănătate și fericire.

Marienbad, 12 Iulie 1930.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor,
† *Dr. Grigorie Gh. Comșa*
Episcopul Aradului.

Activitatea Caritativă a Bisericii.

(Continuare).

La început, pe când numărul creștinilor era mic, comunele bisericesti puteau ajutama pe membrii lor săraci din darurile făcute de membrii înstăriți ai comunității religioase. Cuvintele Mântuitorului adresate tânărului avut: „De voești să fi desăvârșit mergi, vinde averiile tale și le împarteasăracilor” pentru mulți creștini au devenit lege, ceea ce se vede din faptul că mulți creștini și-au dăruit pentru binele comun, pentru binele obștesc, întreg avutul lor. De îndată ce a început să crească tot mai mult numărul credincioșilor, s'a ivit necesitatea organizării activității caritative. În locul milosteniei săvârșite de particulari a intrat activitatea caritativă a colectivității. Toți membrii comunității contribuie după putere în acest scop. Conducerea și exercitarea acestei activități de ajutorare cădea în sarcina fiecărui Apostol. Cum însă un singur om nu putea îndeplini o asemenea slujbă grea s'a ivit necesitatea instituirii unor ajutători. Așa s'a ajuns să se institue în toate comunitățile creștine *diaconii* după modelul luat dela comunitatea din Ierusalim. Conducerea bisericii, luând ca bază cuvintele Sftului Apostol Pavel, stabilește prin sec. al 3-lea cercul de activitate al diaconilor prin următoarele cuvinte foarte sugestive: „Săvârșitori de fapte bune să fie, ziua și noaptea ostendindu-se, pe cei săraci să nu-i disprețuiească, iar pe cei bogați să nu-i avantajeze; să cunoască lipsurile celor strâmtorați și să nu excludă pe nici unul dela ajutorare; pe cei bogați să-i îndemne să facă daruri”. Entusiasmul cu care diaconii își îndeplineau misiunea rezultă dintr'o întâmplare din viața Sftului Diacon Laurențiu. Fiind prins și dus în fața judecătorului păgân a fost provocat să predea odoarele bisericii, odoare cari i-au fost încredințate spre păstrare. Stul Diacon Laurențiu a răspuns: „Odoarele bisericii cari mi-au fost încredințate spre păstrare sunt *săracii comunității noastre*.”

Având în vedere importanța acestui ram de activitate al bisericii nu este mirare, că în toate vremurile conducerea bisericii s'a străduit să lege de inima păstorilor sufletești marea însemnătate a slujbei lor. Ministru, săvârșitor al Sftelor Taine era numele slujitorilor Stului altar. Insuși acest nume, numirea în sine

arată lămurit că preotul este un *slujitor*, deci în primul rând *el* trebuie să fie săvârșitor și al mii creștine în ciuda tuturor greutăților de viață, în ciuda tuturor agendelor și în ciuda ocupațiilor, fiindcă astfel cuvintele dela Stul evanghelist Luca cap. 10(11): „L-a văzut și a trecut alături” se vor potrivi de minune și preotului creștin. Nu trebuie oare să-l săngereze inima de durere preotului, dacă s'ar întâmpla să se găsească măcar un singur om între păstorii lui, care să fie nevoit să lupte din greu cu mizeria? Sftul Ioan Gură de Aur se plânge într'una din omiliile sale (Omilia 84) că preoții sunt atât de mult ocupați cu administrarea averilor bisericesti, încât nu le mai rămâne timp să se ocupe de acțiuni caritative. Despre Grigorie cel Mare, patriarhul Romei, se spune că într'o zi voind să officieze Sfânta Liturghie i-s'a spus că pe străzile Romei a murit de foame un cerșetor. Patriarhul Grigorie la auzul acestei știri a părăsit altarul, și-a desbrăcat odăjdiiile și apoi a zis: „Se poate ca în orașul meu să moară de foame un om și eu să nu știu nimic?” În acea zi Sftul Grigorie s'a simțit nevrednic să stea în fața altarului spre a săvârși Sfânta Jertfă! Un gest așa, cu adevărat de *preot*! Și cu drept cuvânt, căci cine altul are mai mult prilej să săvârșească caritate, decât preotul?! Pas de pas îl întâmpină pe preot lipsa și mizeria sub toate aspectele: la patul bolnavului, în școală, în scaunul mărturisirii, aci sub chipul unui copilăș sfârșit de mizerie și din cauza lipsei de alimentație; aci sub chipul unui moșneag care, părăsit și uitat de oameni, se apropie de mormânt; aci sub chipul unei văduve care, covârșită de povara durerii și a grijilor, nu-și mai poate ajuta; suferință trupească și morală nespūsă și nesfârșită întâmpină preotul zi de zi și nu este lucru greu s'o vadă și s'o recunoască, doar ochi să aibe și inimă ca să simțească! Iată de ce nici închipui nu se poate, ca activitatea caritativă să fie despărțită de misiunea preoțească. Preotul care nu este capabil de milostenie e cea mai mare nenorocire pentru comunitatea religioasă în mijlocul căreia este rânduit să slujească. Munca unui asemenea preot va fi lipsită de rod și ori ce strădanie zadarnică. Episcopul catolic Keppler spune: „Clerul are valoare în măsura în care împărtășește dragoste.”

Din nenumărate locuri ale Sftei Scripturi rezultă că milostenia este datoriată fiecărui creștin, deci cu atât mai vârtos o datorie a preoților, căci zice Mântuitorul: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor.. Voi sunteți lumina lumii, voi sunteți sarea pământului.” Slujitorii altarului s'au și străduit să împlinească această îndatorire, căci avem mărturii nemincinoase că Episcopii vremilor de demult vindeau odoarele bisericii, pentruca să poată sluji săracilor!

Porunca dragostei ni-se înfățișează din spiritul Noului Testament ca ceva unitar și ca temelie a împărăției lui Dumnezeu. Dragostea față de aproapele

nu mai este în Noul Testament separată de dragostea către Dumnezeu, ci prin aceea se manifestează aceasta. Din cele spuse rezultă lămurit scopul spre care trebuie să îndrumăm sufletele credincioșilor. Indiferența și înstreținerea de biserică și implicit de Hristos merge crescând atâta vreme, câtă vreme *porunca cea nouă a dragostei* nu va fi tradusă în viața activă a fiecărui creștin. Fiecare parohie să devină din nou o asociație a dragostei și atunci bisericile se vor umplea din nou și religiozitatea și legătura dintre frați vor avea intensitatea pe care au avut-o în timpul Sfinților Apostoli. Numai în asemenea condițiuni turma poate prospera și credința poate crește, căci *credința prin dragoste lucrează*, dupăcum așa de frumos spune Sftul Apostol Pavel în epistola către Galateni. Preotul să fie slujitorul turmei în dragoste creștinească, căci și părinte și păstor este. În primele veacuri, sub stăpânirea focului din ziua Rosaliilor, pulza viață adevărat creștinească, iar faptele isvorâte din mila creștină grăiau o limbă atât de puternică, încât nu era lipsă de talent oratoric spre a se câștiga sufletele pentru Hristos. Asociație a dragostei în cel mai ideal înțeles al cuvântului a fost biserică veche, iar membrii ei cu drept cuvânt se numiau frați între oiață. Deosebirea între concepția de viață de atunci și între aceea de azi se vede foarte lămurit și din împrejurarea că pe vremuri comunitățile religioase creștine erau alcătuite din „frați”, câtă vreme cele de azi sunt alcătuite din „credincioși”. În aceste două noțiuni avem dată nu numai deosebirea de formă, ci mai vârtos deosebirea profundă de sens!

Spuneam că toți membrii bisericii considerau de a lor datorie de a săvârși fapte isvorâte din dragoste. Așa se explică de ce dintru început găsim înregimentăți în slujba carității creștine bărbați și femei alături de preoți. În afară de darurile constătătoare din naturalii, daruri pe cari le aduceau frații la Sfta Liturgie, se mai adunau mijloace materiale pentru ajutarea celor lipsiți din cotizațiile lunare la cari fiecare frate se obliga de bunăvoie și pe cât îi permitea starea. Tertullian zice: „Fiecare frate plătește lunar o sumă oarecare dacă vrea și când poate, căci nimeni nu este obligat, ci fiecare contribuie de bunăvoie. Din sumele astfel adunate sunt hrăniți cei săraci, cei morți sunt îngropați, se cresc copiii orfani, iar naufragiații vieții și cei bătrâni, cei din exil și cei din închisori sunt îngrijiți.” Edificătoare sunt din acest punct de vedere și scrierile Sftului Iustin Martirul și filosoful. El scrie între altele: „Cei cu bună stare dăruiesc din ale lor atâta cât voesc. Darurile astfel adunate se încredințează conducătorului (episcopului sau preotului) care distribuie din acestea ajutoare văduvelor și orfanilor, sau acelor cari în urma unei boli sau din alte pricini au ajuns în strâmtorare, precum și celor din închisori și călătorilor”. Sftul Clement din Alexandria explică rostul milosteniei zicând: „Viața creștinului întregă este o sărbătoare, o neîntreruptă jertfă, jertfă

care constă deoparte din rugăciuni de laudă și de mulțămire, iar de altă parte din faptul că creștinul dăruiește dintru ale sale celor lipsiți.” Sufletele în cari trăia cu adevărat Hristos nu puteau rămâne impasibile la vederea mulțimei mari de oropsiți ai vieții: flămânzi și goi, bolnavi și suferinzi de tot soiul, cari adunați în jurul caselor de rugăciune și în jurul bisericilor, toți așteptau mângăere și ajutor. Impresionante, dar în același timp și călăuzitoare pentru creștinii tuturor vremilor sunt predicile Sfinților Părinți Ioan Gură de Aur și Grigorie din Nazianz. Sftul Ioan Gură de Aur spune cu un prilej: „M'am ridicat azi să vă vorbesc despre un lucru drept și folositor voauă. Săracii orașului nostru sunt cei cari m'au silit să vă vorbesc despre acest lucru. Și m'au silit nu prin cuvinte de rugămintă și nici prin hotărârile pe cari le-ar fi luat la vre-o întrunire de a lor, ci prin priveliștea dureroasă pe care ei o oferă trecătorilor. Grăbindu-mă să vin la voi, cum treceam prin străzile strâmte și prin plețele mari, am văzut stând și cerșind mulțime mare de schilavi: orbi, ciungi, oameni acoperiți de răni și am înțeles, că ar fi cea mai mare, cea mai îngrozitoare împetrire a inimii să nu vă vorbesc despre ei, făcând apel la dragostea voastră.” Sftul Grigorie din Nazianz spunea: „Dacă voiți să mă ascultați voi slujitori ai lui Hristos până este vreme îngrijindu-L, îmbrăcându-L, hrănindu-L, primindu-L și cinstindu-L pe Hristos.” Tot acest Sft. Părinte arată că fiecare om este pândit în viață de nenumărate primejdii și nimeni nu poate ști ce-l așteaptă în viață, căci schimbăciosă este fericirea pământească. De aceea zice: „Cel călătorește pe mare este amenințat de naufragiu, drept aceea câtă vreme vâslești având parte de vânt favorabil, întinde mâna de ajutor naufragiatului: până ești sănătos și bogat ajută pe cei lipsiți. Fi celor nenorociți Dumnezeu imitând milostenia lui Dumnezeu!”

Analizând învățătura de credință, de morală și cultul dumnezeesc ne vom convinge, că într'adevăr „Biserica” nu este în esența sa decât cea mai ideală asociație a dragostei. Convinși de acest adevăr să facem cu toții, preoți și mireni deopotrivă, ca fiecare parohie a noastră să devină în cel mai ideal înțeles al cuvântului o *asociație a dragostei*. Realizând această operă ne achităm de misiunea înaltă care ni-s'a încredințat.

Pr. Ioan Imbroane.

Incercări de Evanghelizare.

„Revista Teologică” se prezintă în haină de sărbătoare. Ca un fost colaborator, mă alătur și eu la acest număr cu un articol. Era o vreme când plănuisem o statornică colaborare la această revistă, dar Domnul m'a chemat la lucru în altă parte. Munca ce o fac la „Lumina Satelor” nu mi-a mai dat răgaz să

duc înainte preocupările ce le avem în direcția aceasta.

Voiu scrie acum ceva în legătură cu încercările de evanghelizeare ce le-am făcut de 7 ani trecuți prin foaia „Lumina Satelor”. Dar nu sunt eu chemat să apreciez aceste încercări. Mă voiu mărgini deci să răspund unor critici ce s'au adus acestor încercări.

Sunt multe astfel de critici — știută fiind vechea vorbă, că e mai ușor a critica decât a lucra. Cea mai nouă am cetit-o în revista preotească „Graiul Vremii”. O scrie părintele iconom N. Dărăngă, din Tg-Frumos, spunând că „societatea creștină Oastea Domnului n'are nici un rost de a se erija într-o societate aparte, cu steag, insignii, imnuri religioase, căci doară toți creștinii sunt ostași ai Domnului etc.”.

Părintele iconom ar avea toată dreptatea ... dacă ar fi scris aceste rânduri înainte de asta cu vre-o 15—20 de ani, și dacă „Oastea Domnului” s'ar fi pornit atunci. Numai cât, de atunci s'au schimbat nițel vremile. Sunt pline vremile noastre de frământări sufletești și religioase cari nu erau înainte de război și față de cari — eu socot — că e cam riscat să stai retras în tradiționala liniște.

E vorba despre sectele religioase și apărarea noastră față de ele. S'a discutat și se discută mult acest lucru. Eu sunt aici de firma și neștrămutata convingere că sectarismul nu se poate combate decât cu o puternică evanghelizeare. Toate celelalte măsuri — combaterea negativă, administrația, jandarmeria — sunt palliative. Sectarismul — și prinderea lui — trebuie privit ca o înșetoșare a oamenilor după cele sufletești. Eu socot că omul se rătăcește nu atât pentru că îi arată sectarul ce-i scris la Mateiu despre botez, ci pentru că e dornic după o viață mai bogată în preocupările mântuirii sufletești și mai bogată în pășune duhovnicească.

Să-i dăm poporului aceste preocupări, și nu se va mai duce în altă parte. Să-i dăm poporului bogată pășune duhovnicească și de sigur atunci nu o va căuta în altă parte.

Pe mine mă miră foarte mult un lucru. „Oastea Domnului” e tocmai mișcarea ce pune în fața sectarismului cea mai temută armă: evanghelizearea; și totuși această mișcare — în loc de încurajare — are atâția criticanți. Intre miile de mărturisiri pe cari le a strâns „Oastea Domnului” se află atâtea și atâtea cari spun că mișcarea aceasta i-a întors dela sectari în brațele Bisericii; iar alții, și mai mulți, spun că tocmai mișcarea aceasta i-a oprit să n'apuce în căile rătăcirii. Foarte caracteristică este mărturisirea ce a făcut-o dl prof. T. Păcescu, redactorul revistei „Noua Revistă Bisericească”, despre un șef de sectă ce se tânguia că de când s'a ivit Oastea Domnului, propaganda lor și-a pierdut pământul de sub picioare.

Ce să mai zic apoi despre elogiile aprecieri ale părintelui arhimandrit I. Scriban, care de ani de zile vestește pe tot locul mișcarea aceasta.

Ași putea înșira multe dovezi și mărturii despre folosul practic ce l-a adus această mișcare. Una mi-a sosit tocmai acum când scriu acest articol. O dau aici pe scurt:

„Iubite părinte Trifal Pe valea Cernii, începuse în ciuda noastră a preoților și învățătorilor, o puternică propagandă sectară, care ne răpea ici-colea câte o victimă. Contra-propaganda noastră era asiduă, dar totuși nu stăvilea pe deplin răul, căci exemplele vii ale faptelor, numai cu numele creștinești, ale multora din dreptcredincioșii noștri, săreau totdeauna în sprijinul sectarilor.

Simțeam că ne lipsește ceva, ceva fără de care nu puteam învinge. Dumnezeu, care în clipele grele, ne-a trimis totdeauna scăpare, ne-a dăruit ideia încălzitoare și salvatoare a „Oastei Domnului”.

Și ca din pământ au răsărit „vitejii lui Isus”, iar iarma sectarilor s'a topit ca întunerecul la razele cele dintâlu ale soarelui.

În puteraa Sf. Duh credeam și eu, ca orice bun creștin, dar nici odată nu-i văzusem puterea și strălucirea. A trebuit să vină ziua de 19 Ianuarie 1930, ca să văd și aceasta minune, când o companie de „stegari ai Domnului” au venit cântând, în satul meu, unde îi aștepta la școală câteva sute de oameni din 5—6 sate. Aci a avut loc manifestarea în toată măreția ei, a ideii Sf. Tale. Am văzut aci oameni simpli, fără școli înalte, predicând minunat cuvântul plin de adevăr al Sf. Evangheliei. Mi se părea, că văd în ei pe pescarii aleși de Domnul acum vre-o 19 secole. Eu cred că numai Duhul Sfânt grăia prin gura lor înțelepciunile auzite.

Femele ostașe cu crucile pe piepturi, au cântat imnuri religioase împreună cu d-na înv. Eliza Enescu.

Gheorghe I. Enescu Bughea inv. com. Baia-lui-Criș-Toplița, jud. Hunedoara.

Oare nu sunt aceste rânduri — din cele multe, multe ce le avem aici — cel mai potrivit răspuns părintelui Dărăngă și altor criticanți.

Pe unde preoții s'au pus în fruntea acestei mișcări de evanghelizeare, au făcut adevărate minuni. Mergeți pe tot locul unde preoții stau în fruntea mișcării: la Hunedoara, Iași, Câmpulung (Bucovina), Petroșani, Arad etc. etc. și veți vedea ce lucruri mari a putut face Oastea Domnului. Un trimis al nostru ne spunea adânc mișcat, ce lucru frumos a văzut, spre pildă, la Agriș, în jud. Arad. Doi, preavrednici preoți de acolo stau în fruntea mișcării, iar poporul este atât de încântat de această mișcare încât ține adunare religioasă în fiecare seară, cu cântări, cetiri biblice, predici și cu sute de ascultători. Cine vrea să vadă ce-i Oastea Domnului — ne spune trimisul nostru — să meargă la Agriș și va vedea.

Firește, e cu mult mai comod să te retragi după serviciul divin în casă decât să te cobori în mijlocul celor flămânzi după cuvântul lui Dumnezeu.

Mulți însă dintre frații preoți nu s'au știut afla

față de această mișcare și n'au umblat să o canalizeze ca pe un prețios ajutor pastoral. Pe unde n'a fost tact pastoral, evident, s'au făcut și eronări. Ași putea înșira aici multe, multe astfel de cazuri, foarte interesante și foarte caracteristice. Amintesc pe scurt două:

Ostașii Domnului din com. Focuri, jud. Iași, ne raportează următoarele: „In ziua de 26 Octomvrie, ziua marelui mucenic Dimitrie, am fost la Biserica domnească din comuna Cuza-Vodă-Ruginoasa, făcând o distanță de 50 kmetri, iar mergând noi la Biserica preotul paroh Gh. Popovici a ținut o cuvântare contra steagului și a medaliilor, cruculițelor, ce le aveam pe plept, zicând că putem fi și fără ele și zicând cătră poporeni să nu se potrivească la noi că pe noi, ostașii Domnului, ne urmăresc autoritățile, spre a ne închide (frumos! bună încurajare!), bun păstor de suflete, iar la urmă ne-a zis să nu mai venim la ei în comună cu cruci pe piept și cu steaguri că-i conturbăm poporul... iar noi tare ne-am întristat, oare de ce nu se conturbă poporul și când vin oamenii beți, cântând cântece lumești și înjurând pe Dumnezeu, dela cele 11 cârciume care se află în aceasta comună, că noi de aceia ne-am dus o distanță așa de mare, auzind de o așa grozăvie, o comună cu atâta puhoi de crâșme și noi crezând că Părintele ne va da un ajutor. Și eșind dela Biserica au început a ne batjocori cârciumarul Neculai Berariu, zicând pe cine îngropați mă cu praporu vost și pe cine plângeți mă cu cântecele voastre, iară noi am zis Dumnezeu să te ierte frate, și am mers înainte, apoi am făcut întrunire cu bunii creștini de acolo și nu ne-am spăriat de amenințarea părintelui Gh Popovici, spunând că ne urmărește autoritățile“.

Vreți un document mai grăitor decât acesta despre ce poate face lipsa de tact pastoral?

Caracteristic este și răspunsul ce l-a primit chiar părintele econ. Dărăngă tot dela ostașii din com. Focuri, în o adunare la biserica din Brăești. „După terminarea slujbei ne-au întrebat părintele Dărăngă din comuna Târgu-Frumos ce rost are acest steag, iar noi i-am spus că reprezintă chipul Mântuitorului Hristos cum ne îndeamnă la luptă zicând: Indrăzniți căci eu am biruit lumea, și am cântat mai multe cântări religioase și la toți le-au plăcut; și au zis părintele Dărăngă că doar ostași ai lui Hristos suntem cu toții, iar ostașul V. Porfira Ciuta a răspuns, așa este, numai cât noi am dezertat și nu ne mai putem numi ostași ai lui Hristos, câtă vreme facem toate voile diavolului, beții, sudalme, curvii și toate faptele cele rele“.

Foarte bine a spus odată I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae: nici odată n'au fost vremile atât de potrivite pentru vestirea evangheliei ca azi... nici odată par'că n'a fost atât de mare „foamea“ poporul de a auzi cuvântul lui Dumnezeu ca azi.

Dar de altă parte, nici odată nu s'au răsunat și nu se răsună neglijențele și indolențele pastorale atât de amarnic ca azi.

De 7 ani de zile stau în legătură sufletească cu o mare parte din popor, și val, fraților mei preoți, cu de lucruri dureroase mi s'au dat să aud despre uitii din frații noștri. Din cele multe, multe, mai amintesc una, foarte caracteristică.

Intr'o comună cu doi preoți — nu prea departe de pe aici — la 5 ani după înființarea foii „Lumina Satelor“, oamenii nu știau, nu auziseră nimic despre această foale. Un păcătos de sectar din acea comună aflându-se de multă vreme dus din sat și așezat într'un oraș, se gândește să-și cerceteze satul. Cu acest prilej, pe lângă cărțile lor sectare, ia și cărțile dela Lumina Satelor și foaia Lumina Satelor. Cărțile și foaia plac și fac răsunset mare în popor. Preoții trebuie să la atitudine față de sectar, dar atitudinea e grea de luat. Foaia e a mitropoliei, iar redactorul ei un preot ortodox. Le adusese însă în sat un sectar. Iștelegeți dilema.

Spre noroc că întâmplător se afla pe acolo în trecere un călugăr. Poporul îl cere sfatul. Atunci călugărul răsfoidnd cărțile, le izbi cu putere jos, scriind pe coperta unela: afurisit de Dumnezeu să fie cine va ceti aceste cărți (întâmplător, această afurisanie a ajuns la mine, și o păstrez ca pe o amintire). Firește, pe urmă oamenii au aflat adevărul și au abonat foaia.

Iată așa se răsună neglijențele pastorale.

Părintele Dărăngă — și alții — se declară nemulțumiți cu înființarea Oastei Domnului. Ce lucru ciudat e și acesta! Se înființează pe apucate, în toate părțile, fel de fel de societăți, de sporturi, de aranjat petreceri, de vânat, pescuit etc., iar când înființezi o societate în care 20 mii de oameni fac legământ în fața lui Dumnezeu să se lase de beții, înjurături și alte păcate cumplite — și se fac imputări și încă tocmai dela un vestitor al evangheliei. Val, ce lucru dureros!

Mulți sunt apoi nedumeriți cu Oastea Domnului pentru că nu sunt în clar cu ceea ce se chiamă apostolac laic, misionarism laic. Sectarismul lucră tocmai cu această putere pe care noi am neglijat-o aproape complect. O, cum n'am eu răgaz să arăt ce spune în privința aceasta sf. Ioan Gură de aur, un înflăcărat vestitor al apostolatului laic.

Dar, în legătură cu apostolatul laic, voi spune aici și un alt lucru, pe care de mult voiam să-l spun pentru că să rămâie. Eu a trebuit să-mi fac acest apostolat laic pentru că altcum „Lumina Satelor“ s'ar fi stins de mult. De ce? Pentru că n'am avut sprijinul cuvenit dela cei ce-l așteptam, dela frații preoți. În mărturisirea asta, îmi poate fi martor I. P. C. Sa părintele arhimandrit P. Morușca, bunul meu prieten cu care împreună am dus greutatele începutului. La 3 ani după apariție, „Lumina Satelor“ era cât p'aci să se stingă cu un deficit de peste 150 mil de Lei.

Am salvat situația cu apostolatul laic al Oastei Domnului. Fără acest apostolat, și cărțile dela „Lu-

mina Satelor" ar putezi prin cele magazii. Trist, dar adevărat. O statistică făcut prin protocoalele noastre, ar arăta lucruri dureroase.

Dar să nu abuzez de coloanele acestei reviste. Mă opresc aici. De încheiere, o mică întâmplare cu tâlc. Un prieten inginer, de aici din Sibiu, îmi spunea, că la clădirea unei case a făcut observare unor muncitori:

„Aici și aici n'ați făcut bine — le-am zis muncitorilor — planul meu era așa și așa“.

Atunci numai ce văd că un muncitor mai bătrân aruncă cât colo unealta de lucru și îmi zice: „Dacă nu-ți place, dle inginer, fă-ți dta și arată-ne dta cumu-i bine“.

Și ce crezi, părinte, că am făcut? Fără nici un cuvânt, am aruncat căputul, am înclinat un șorț de lucru și luând unealta, m'am apucat de lucru acolo unde planul nu reușise.

Când am gătat, muncitorul manifestant s'a apropiat smerit de mine zicându-mi: aveți dreptate, dle inginer, acum văd și eu că lucrul meu avea scăderi... vă rog să mă iertați“.

Nu e mulțumit cineva cu încercarea de evanghelizare pe care am făcut-o eu — n'are decât să facă și să arate alta, mai bună. Un lucru stă: evanghelizare trebuie făcută; eu am încercat una, alții să facă alta.

Părintele iconom dela Tg-Frumos și alți criticanți n'au decât să facă ceea ce a făcut inginerul: să-și arunce căputul, să-și suflece mânecile și să s'apuce de lucru, arătându-ne ceva mai bun. Când vor face acest lucru, eu sunt cel dintâlu care mă aplec smerit în fața muncii lor.

Insă până atunci să-mi dea voie să mă topesc mai departe în lucrarea ce o fac.

Preot: IOSIF TRIFA.

Adunarea generală a Asociației „Astra“ Despărțământul Timișoara la Urseni.

Trăim vremuri de frământări, ciocniri violente, unde

„Nu-i alegere de armă, Sub
pumnul grosolan al forței
Dreptatea celui slab se
stărmă“.

Din vremea rămas totuși vieții noastre un senin platou de nobilă întrecere și muncă edificatoare, pe teren sufietesc cultural în masele largi ale poporului și acest senin platou este, pentru Transilvania, Asociația culturală „Astra“.

Dacă șgomotoasele propagande electorale varsă venin de învrăjbită ucigătoare peste suflete, atingerile asociației „Astra“ cu poporul sunt o adevărată binefacere. Cu aceste prilejuri, se țin conferințe, se înființează cercuri culturale, cari se provăd cu biblioteci: Sufletele se înalță.

Se cade să fie relevată sub acest unghiu, al muncii edificatoare, activitatea Despărțământului Timișoara, care sub conducerea pricepută a președintelui Dr. Patrachie Țiucra, protoierul Timișorilor, și-a ținut adunarea generală în comuna Urseni (Medves) în ziua de 22 Iunie a. c.

În mijlocul atâtor odioase lupte de partid, și alte diferențieri, a fost atât de frumos tabloul, în care preoți, fără deosebire de confesiune, intelectuali, de diferite nuanțe politice în frunte cu prefectul județului Dl. Dr. Valeriu Bollașu și președintele protoereu Dr. Patrachie Țiucra au fost așteptați în curtea școlii de sătenii îmbrăcați în haine de sărbătoare, grupați în jurul preotului, învățătorului și notarului.

După cuvintele calde prin cari părintele local Dimitrie Vidrigin a bineventat oaspeții, președintele protoereu Dr. Patrachie Țiucra aduce la cunoștința adunării, că la cererea președintelui „Astrei“ Dl. Vasile Goldiș, M. S. Regele Carol II a primit a fi președinte de onoare al asociației; ceea ce pentru noi nu poate fi decât o deosebită cinste și un stimulent pentru muncă.

Președintele aduce omagii M. S. Regelui, și asigurarea de toată încrederea, iar adunarea generală aclamează cu mare însuflețire. Corul intonează imnul regal.

După aceasta se intră în ordinea de zi. Președintele într'o însuflețită cuvântare arată rostul „Astrei“ salut pe prefectul Dr. V. Bollașu și pe cei prezenți declară ședința adunării generale de deschisă.

Secretarul, părintele Traian Golumba, arată într'o amănunțită dare de seamă, că în anul trecut s'au înființat 7 cercuri culturale, s'a pus baza la 7 biblioteci cu 1155 volume, s'au ținut 16 conferințe.

Casierul părintele Melentie Șora arată că averea Despărțământului este de 461.200 Lei elocote în hârtii de valoare și libele de depunere. Prezintă proiectul de buget în sumă de 51.600 Lei, care se apropă.

Se citește raportul bibliotecarului Pavel Bosică. Se constată, că în decursul anului s'au distribuit 1155 volume. Biblioteca are 7300 volume.

În cadrul unui program de succese cântări corale și declamări sub conducerea tinerului învățător Dimitrie Moise, s'au ținut două conferințe.

Prima conferință a fost a inimosului avocat Dr. Gh. Oprea: „Despre munca rațională“. — Conferința a fost prinsă într'un cadru de reală actualitate, într'un stil ușor foarte potrivit pentru țărani. Tinerul avocat Oprea se impune tot mai mult ca un bun vorbitor.

A doua conferință a fost a părintelui Voniga „Despre alcoolism“. Părintele Voniga, harnic scriitor bisericesc, care prim muncă îndelungată și neîntreruptă și-a asigurat loc de cinste pentru posteritate, pe terenul literaturii bisericești, este un apreciat orator.

Conferința prin multele-sfaturi practice, prin arătarea reală a primejdiei alcoolismului, tipărită în broșură, ar fi folositoare lectură pentru țărani.

După cuvântul de mulțumire rostit de învățătorul local, prefectul județului în cuvintele bine simțite, aduce mulțumiri celor ce au lucrat în cadrele „Astrei” pentru fortificarea sufletească și culturală a neamului. Sfaturile sunt ascultate cu mare atenție. Dl. Prefect este un optimist animator, care cunoaște bine sufletul țărănilor, în mijlocul cărora a trăit.

Președintele preotereu Dr. P. Țiucra, după ce mulțumește tuturor cari au contribuit, la succesul acestei serbări, declară ședința adunării generale închisă, asigurând pe cei prezenți, că-și în viitor pune tot sufletul pentru asociație.

Dacă bravi țărani din Urseni au avut dobândă sufletească din atingerea cu domii dela oraș, aceștia s'au întors recreați.

Prin atmosfera de furtună de necontenită zurală a orașului, din lumea baletelor, a tangourilor, văd și acum pe un pod în-șezat, sficiunea fetelor frumoase, flăcăi oșei, arși de soare, atenți la dirigințele lor, ca să nu piardă tactul, școlări cuminiți cântând:

„Unde mergi tu melule?”

În pădure Domnule”

Tie Flavia

Cinci ani de muncă rodnică.

În ziua de 12 Iulie a. c. s'a împlinit cinci ani, decând Providența Divină, a adus pe tronul glorios al Episcopiei Aradului, pe vrednicul și neobositul Episcop *Dr. Grigorie Gh. Comșa*. Achetivitatea P. S. Sale de 5 ani s-a caracterizat de dl V. Goldiș într'o cuvântare frumoasă rostită la deschiderea Adunării eparhiale din anul acesta, cuvântare publicată în cadrul procesului verbal dela ședința suspomenită. Surmenat și obosit de muncă locordată, la care P. S. Sa n'a cruțat sănătate și n'a cunoscut odihnă, Episcopul nostru la statul medicilor a trebuit să plece la Marienbad, în Cehoslovacia.

La această zi de 12 Iulie 1930, care are însemnătate istorică pentru eparhia noastră, gândul nostru se duce la iubitul nostru Stăpân, rugând pe Dumnezeu să-i dea tărie și energie ca să-și înfăptuiască vastul program cu care a venit la Arad. Într'u mulți ani să trăiți Preasfințite Părinte Grigorie.

CONSILIUL EPARHIAL ORT. ROM. DIN ARAD

No. 3979/1930

Comunicat.

Sf. Sinod cu adresa No. 459/930 ne aduce la cunoștință că pe temelul înțelegerii avute cu I. P. S. patriarh ecumenic FOTIOS dela Constantinopol, și a răspunsului său dela 21 Iunie 1930 No. 1206 care corespunde în tocmă vederilor Preasfințitului Sinod episcopesc român, exprimate în ședința sa dela 13 Iunie

1930: se fixează data sfințelor Paști pentru anul 1931 pe 12 Aprilie după calendarul îndreptat (ceea ce ar corespunde la 30 Martie după calendarul ne îndreptat).

Iară pentru viitor data sfințelor Paști se va calcula după același sistem „pând când nu intervine vre-o schimbare din partea Sinodului panortodox general”.

Aceasta se aduce la cunoștință tuturor spre știre, și conformare.

Ared, din ședința Consiliului eparhial dela 3 Iulie 1930.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad

Parohii vacante.

Conform rezoluțiunii de sub Nr. 3899/1929. a Ven. Consiliu Eparhial prin aceasta se ascrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. a din Camna pe lângă următoarele venite:

1. Sesiia parohială constatătoare din 32. jug. cad. pământ parte arabil parte fânaș și 16. jug. pământ arabil votat pe baza legii agrare, în curgere de expropriere, dar acestea parohia nu le garantează.

2. Bir parohial câte 30. litri porum sfârmat dela fiecare număr de casă, adus la casa preotului.

3. Casă parohială cu un itravilan de 800. st. □.

4. Stolele legale.

5. Intregirea dotației dela Stat.

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiu, va predica în fiecare Duminecă și sărbătoare și va catechiza la școala primară fără alta remunerație.

Reflectanții la această parohie, cu știrea prealabilă a protopopului tractual, se vor prezenta în Sf. Biserică din Camna, în cutare Cuminecă ori sărbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice. Cererile de concurs ajustate regulamentar, adresate Consiliului parohial din Camna, se vor înainta în termenul concursual oficiului ppsc. ort. rom. din Siria Jud. Arad. Cel din altă Eparhie vor adnexa și actul de învoire a Preasfințitului Episcop din Arad.

Dat în ședința Consiliului parohial ort. rom. din Camna la 9 Iunie 1930.

ss. Gheorghe Rotariu

ss. Jena Ivan

președ. cons. par.

not. cons. par.

În înțelegere cu: ss. Mihail Lucaș, ppop. ort. rom.

□

Conform ordinului Veneratului Consiliu Eparhial ort. rom. nr. 3262/1930., pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Seceani, protopopiatul Vinga, se publică din nou concurs, cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul diecezan, „Biserica și Școala.”

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială.

2. Casa parohială.

3. Birul legal.

4. Intregirea dotației preoțești dela Stat.

5. Stolele legale

Alesul va catechiza elevii școalelor primare din loc, fără nici o remunerație dela comuna bisericască și va achita toate impozitele după beneficiul parohial.

Parohia este de clasa I. (primă).

Reflectanții din alte dieceze numai cu învoirea P. Sf. Sa Părintelui Episcop pot concura.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate consiliului parohial ort. rom. din Seceani se vor înainta în termenul concursului Oficiului protoposesc ort. rom. din Vinga, iar reflectanții se vor prezenta, observând dispozițiile §-ului 33. din regulamentul pentru parohii, în sf. biserică din Seceani pentru a arăta dexteritatea în cele ritual și oratorice.

Consiliul parohial ort. rom. din Seceani.

În înțelegere cu: *Sava Tr. Seculin ppop ort. rom*

3—3

Licitație minuendă.

În baza planului și devizului de spese întocmite de arhitectul Coloman Kocsis din Lipova, aprobate de Ven. Cons. Eparhial sub No. 3535/930 pentru zidirea din nou a bisericii ort. rom. din Labașinț (Protop. Lipova) se publică licitație minuendă cu oferte închise pe ziua de 21 Iulie 1930 orele 11 a.m. în localul Oficiului Parohial din loc.

1. Planul devizul și condițiunile se pot vedea la Of. Par. Labașinț.
2. Anteprenorii nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitație.
3. Concurenții vor înainta deodată cu oferta și vadiu de 10% până la 20 Iulie 1930 orele 11 a. m.
4. Comuna Bisericească își rezervă dreptul de a încredința lucrarea aceluia anteprenor în care va avea încredere mai mare.

Comitetul Parohial.

Pentru conformitate.

Cond. Of. Par.
Tiberiu Suciu

Licitație minuendă.

Pe baza devizului aprobat de Veneratul consiliu Eparhial cu Nr. 3572/1930 pentru repararea bisericii ort. române din Ficătar se publică licitație minuendă cu oferte închise pe ziua de 20 Iulie (sft. Prorochiile) 1910 orele 2 p. m. în localul școlii primare, pe lângă următoarele condițiuni. 1) Prețul de strigare: 50100 Lei. 2) Anteprenorii nu vor avea dreptul a pretinde nici un fel de spese pentru participarea lor la licitație.

- 3) Anteprenorii vor înainta (vor aduce cu sine) deodată cu ofertele și vadiul de 10%, până la data de 19 Iulie ora 6 p. m.
- 4) Devizul și schița se pot vedea zilnic la oficiul parohial din Ficătar.
- 5) Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrările aceluia anteprenor în carele va avea mai bună încredere fără privire la rezultatul licitațiunei.

Ficătar la 25 Iunie 1930.

Consiliul parohial ort. rom. din Ficătar.
2—2

Licitație minuendă.

În baza devizului și planului aprobat de Ven. Consiliu Eparhial sub Nr. 3541/1930. să publică licitație minuendă deschisă, pentru darea în întreprindere a gardului din fațada Sfintei biserici din Cerneteaz, care se va ține în 20 Iulie a. c. la ora 10¹/₂ a. m. pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de exlamare: 136.630 Lei.
2. Licitanții vor depune ca vadiu 10%.
3. Licitanții nu pot pretinde spese de participare.
4. Licitantul care va lua lucrarea în întreprindere, va avea să supoarte spesele planului și devizului.
5. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea, aceluia licitant, în care va avea mai mare încredere, fără privire la rezultatul licitației.
6. Planul și devizul să pot vedea, în oarele oficiale la oficiul parohial din Cerneteaz.

Cerneteaz, la 28 Iunie 1930.

Consiliul parohial.

2—2

Licitațiune minuendă.

Pe baza devizului aprobat de Ven. Consiliu Eparhial cu Nr. 3798 / 930 pentru repararea turnului și-a bisericii din Măderat se publică licitație minuendă pe ziua de 20 Iulie 1930 orele 3 p. m. în sala de învățământ Nr. 2 pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de strigare 167,630 Lei.
2. Licitanții nu vor putea pretinde nici un fel de spese pentru participarea lor la licitație.
3. Licitanții vor depune în bani gata, ori hârtie de valoare 10% vadiu.
4. Devizul se poate vedea la oficiul par. din Măderat.
5. Licitantul care va lua lucrarea în întreprindere va avea să supoarte spesele devizului.
6. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrările aceluia licitant, în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatul licitației.

Măderat la 6 Iulie 1930.

Consiliul parohial ort. rom. Măderat.

Nr. 336 prot. 1930.

Aviz.

Să comunică onoratului popor credincios, că la sărbătoarea sf. Prooroc Ilie, 20 Iulie a. c. să va face obicinuitul pelerinaj la sf. Mănăstire „Izvorul Miron“ din hotarul comunei Românești în protopoplatul Făgetului.

Cu acest prilej să va celebra sf. Liturghie în sobor, cu predici ocazionale; iar lângă izvorul tămăduitor să va face sf. Maslu cu șapte preoți și se va ceti poporul credincios slujbe dumnezeiești după trebuința fiecărui și cei pregătiți să vor putea împărtăși cu sf. cuminecătură.

Făget, la 30 Iunie 1930.

Sebastian Olariu
protopresbiter

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**